

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 8.6.2011
KOM(2011) 329 lõplik

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

nõukogu 19. mai 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 1165/1998 ette nähtud kiirstatistika kohta

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

nõukogu 19. mai 1998. aasta määrusega (EÜ) nr 1165/1998 ette nähtud kiirstatistika kohta

1. SISSEJUHATUS

Kiirstatistikat käsitleva nõukogu määruse 1165/1998 artikli 14 lõikes 2 on sätestatud:

Komisjon esitab 11. augustiks 2008 ja seejärel iga kolme aasta järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaselt koostatud statistikat, eriti selle olulisust ja kvaliteeti ning näitajate läbivaatamist käsitleva aruande. Aruanne käsitleb konkreetselt ka sellest määrusest tulenevat statistikasüsteemi kulu ja ettevõtetele tulenevat koormust, võrreldes sellest saadava kasuga. Aruandes kajastatakse parimaid tavasid ettevõtete koormuse vähendamiseks ning näidatakse ära koormuse ja kulude vähendamise viisid.

Käesolev aruanne on jätk aruandele, mis esitati eeltsiteeritud artikli kohaselt 2008. aasta juunis¹. Esimene aruanne kiirstatistika kvaliteedi kohta avaldati juba 2003. aasta jaanuaris².

Euroopa kiirstatistika annab Euroopa majandusele põhjaliku kogumi lühiajalisi ettevõtlusnäitajaid, mis hõlmavad tööstust, ehitust, jaekaubandust, remondi- ja teatavaid muid teenuseid. Nende sektorite majandusareng kajastub reas näitajates käibe, toodangu, töötajate ja töötundide arvu ning brutopalgaga kohta. Lisaks on olemas veel näitajad tootjahindade, uute tellimuste ja ehituskulude kohta. Euroopa kiirstatistika võeti kasutusele aastal 1998. Sellest ajast alates on sellise statistika kvaliteet (sidusus, võrreldavus, täpsus ja ajakohasus) ja ulatus (näitajad, riigid, üksikasjalisus) pidevalt paranenud.

Käesoleva aruande teises osas kirjeldatakse kiirstatistika kasutusvõimalusi ning selle olulisust peamiste üleeuroopaliste poliitikasuundade ja Euroopa rahapoliitika juhtimise seisukohast. Samuti tuuakse välja kiirstatistika peamised arengutendentsid võrreldes viimase kvaliteediaruandega. Järgmises osas kirjeldatakse üksikasjalikumalt kiirstatistika kvaliteedi eri aspekte. Lõpuks näidatakse ära statistiliste andmete kogumise ja töötlemisega kaasnevad kulud ja töökoormus koos mõningate näidetega sellest, kuidas oleks võimalik neid kulusid ja töökoormust vähendada.

Käesoleva aruande esimest versiooni tutvustati kiirstatistika töörühma liikmetele 2011. aasta jaanuaris (kirjalik nõupidamismenetlus).

¹ KOM(2008) 340 (lõplik), 9.6.2008.

² KOM(2003) 36 (lõplik), 29.1.2003.

2. KIIRSTATISTIKA OLULISUS

Kiirstatistika kasutuselevõtt oli euroala loomise ja Euroopa rahapoliitika järelevalve eeltingimus³. Euroopa Keskpank ja riikide keskpangad on kiirstatistika olulisimad kasutajad. Teiste oluliste kasutajate hulka kuuluvad Euroopa Komisjon, riikide valitsused, teadusasutused, ettevõtted ja äriorganisatsioonid. Pressiteated kiirstatistika kohta pälvivad meedias reeglina suurt tähelepanu. Lisaks eelöeldule on kiirstatistika oluline sisend ka muudes statistika valdkondades, näiteks rahvamajanduse arvepidamises.

Kiirstatistika on äärmiselt olulisel kohal Euroopa Liidu Statistikaameti Eurostat koostatava statistika seas. Kiirstatistika levinuimad kasutusviisid on majandussuundumuste analüüs ning prognooside ja mudelite koostamine. Samas on neid andmeid vaja ka poliitiliste otsuste ettevalmistamiseks, teadustööks, muudest allikatest pärit andmete kontrollimiseks ja valideerimiseks ning ärialaste otsuste ettevalmistamiseks (nt turu-uuringute puhul). Mõningatel juhtudel leiavad kiirstatistika tulemused ettevõtetes ka üsna spetsiifilist kasutust (nt hinnaindikaatorite kasutamine lepingute koostamise jaoks).

Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide majandusarengu jälgimiseks ja eelkõige euroala rahapoliitika suunamiseks väljatöötatud kahekümne kahest Euroopa peamisest majandusnäitajast⁴ üheksa saadakse kiirstatistikast: tööstustoodang, tööstuse siseturu tootjahinnad, uued tööstustellimused, tööstuse impordihinnad, ehitustoodang, jaekaubanduse ja remonditööde käive, muude teenuste käive, teenuste tootjahinnad ja ehitusload.

Eurostat avaldab aastas kiirstatistika kohta 60 pressiteadet, st igakuine pressiteade viie peamise näitaja kohta (tööstustoodang, uued tööstustellimused, tööstuse tootjahinnad, ehitustoodang ja jaekaubanduse maht). Lisaks avaldatakse igal aastal vähemalt viis numbrit trükist „Statistics in Focus”, milles esitatakse kvantitatiivseid andmeid, käsitletakse meetodikaga seotud küsimusi ja analüüsitakse valitsevaid majandussuundumusi. Lühiajatulemusi tutvustab üksikasjalikumalt ka väljaanne „Quarterly Panorama of European business statistics”.

2009. ja 2010. aastal uuriti kiirstatistikat korralise ülevaate raames. Et leida võimalusi muuta kiirstatistika kogumine, töötlemine ja levitamine tõhusamaks ja tulemuslikumaks, analüüsisid väliseksperdid kiirstatistika tegemise raamistikku ning protsesse kasutajate, Eurostati ja kaastööpartnerite (riikide statistikaasutuste) seisukohast.

Enamik kasutajaid vajab kiirstatistikat sageli ja korrapäraste ajavahemike järel ning nad loevad avaldatud materjale (andmebaas, pressiteated jms) mitu korda kuus või vähemalt kord kuus (nt siis, kui pressiteade avaldatakse). Paljud kasutajad peavad kiirstatistika kvaliteedis olulisimaks aspektiks täpsust. Samas ei ole kvaliteedi eri aspektide vahelised erinevused eriti märkimisväärsed ja tundub olevate õiglane märkida, et ajakohasust, võrreldavust, kättesaadavust, selgust, sidusust ja terviklikkust peetakse pea sama oluliseks kui täpsust. See

³ „Statistical requirements of the European Central Bank in the field of general economic statistics” (EKP statistika nõuded üldise majandusstatistika valdkonnas), Euroopa Keskpank, august 2000.

⁴ Esialgne loetelu 19 Euroopa peamise majandusnäitajaga kehtestati aastal 2002 (komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule eurosooni statistika kohta; 27.11.2002, KOM(2002) 661(lõplik)). 2008. aastal lisati kolm varaturgudega seotud näitajat, muu hulgas nt ehituslubade kohta (majandus- ja rahanduskomitee aruanne teabega seotud nõuete kohta majandus- ja rahaliidus, Brüssel, 4.11.2008.)

seab statistika tegijate ette raske ülesande, sest mitme kvaliteediaspekti vahel on võimalikud kompromissid, seda eelkõige täpsuse ja ajakohasuse või võrreldavuse ja terviklikkuse puhul.

Läbivaatamise käigus kinnitasid kasutajad, et on kiirstatistika kvaliteedi ja sellega seotud teenustega rahul. Oma arvamust väljendanud kasutajatest leidis 95%, et kiirstatistika kvaliteet on piisav, ja 60%, et see on hea või väga hea.

2008. aastal tabas Euroopa majandust suurim majandustegevuse langus alates Euroopa kiirstatistika kasutuselevõtust. 2008. aasta aprillis haripunkti saavutanud tööstustoodang langes 2009. aasta aprilliks kõigi aegade madalaimale tasemele ning vahepealne langus moodustas pea viiendiku. Ehitussektoris oli langus aeglasem, kuid jõuti samuti väga madalale tasemele: 2008. aasta jaanuari/veebruari (kriisieelse haripunkti) ja 2010. aasta veebruari (madalaim väärtus) vahelisel ajal vähenes toodang ligikaudu viiendiku. Ka jaekaubanduse maht vähenes märkimisväärselt, kuigi mitte nii drastiliselt kui tootmine. Selline asjade käik tõi toona eriti selgelt välja, kui oluline on usaldusväärse ja ajakohase kiirstatistika olemasolu.

2009. aastal tehti metoodikas kaks olulist muudatust. Esiteks võeti lühiaja näitajate puhul võrdlusaluseks 2000. aasta asemel 2005. aasta. See tõi endaga kaasa võrdlusaasta aritmeetilise muutmise (keskmine väärtus 100 aastal 2005 aasta 2000 asemel) ning ajakohastati ka näitajate puhul kasutatud koefitsiente, et need vastaksid majanduse struktuurile aastal 2005. Teiseks võeti võrdlusaasta muutmisega samal ajal kasutusele Euroopa Liidu majanduse tegevusalade uus klassifikaator NACE Rev. 2, mis asendas eelmise versiooni NACE Rev 1.1. Klassifikaatorit ajakohastati: võtmaks arvesse tootmise eri vorme ja uusi tööstusharusid, lisati sellesse uusi detaile. Teenuste pakkumise koha pealt on klassifikaator muutunud palju üksikasjalikumaks. NACE Rev. 2 annab palju parema pildi majandusest üldiselt ning muudab hõlpsamaks ka rahvusvaheliste võrdluste tegemise. Üleminek NACE Rev. 2-le ei avaldanud märgatavat mõju sellistele kvaliteediaspektidele nagu andmete ajakohasus või stabiilsus (vt allpool).

3. LÜHIAJA NÄITAJATE ULATUS JA KVALITEET

3.1. Ulatus ja kooskõla kiirstatistika määrusega

2009. aasta augustis aegusid viimased erandid, mis olid seni vabastanud liikmesriigid kohustusest esitada Eurostatile määruse (EÜ) nr 1165/98 kohaseid andmeid (seoses teenuste tootjahindadega).

Komisjoni määrusega (EÜ) nr 329/2009 muudeti ja ajakohastati põhiõigusakti ning võeti jaekaubanduse ja remonditeenuste ja muude teenuste puhul kasutusele sellised tööhõivenäitajad nagu töötunnid ja brutopalk. Pärast seda muudatust koostatakse statistika töötundide ja brutopalga kohta kõigi kiirstatistikaga hõlmatud majandusharude puhul. Andmed arvutatakse ühe kvartali pikkuste vaatlusperioodide kohta ning need on kättesaadavad alates 2013. aastast.

Eurostat kontrollib iga kuue kuu järel, kas liikmesriigid täidavad kiirstatistika määruuses sätestatud usaldusvääruse, ajakohasuse, sidususe ja võrreldavuse nõudeid, ning nõuete täitmise tase on kõrge ja paraneb jätkuvalt: EL27 keskmine tulemus 1. oktoobri 2010 seisuga oli 8,9 punkti (10-punkti skaalal); 1. aprillil 2005 oli sama näitaja olnud 8,5 ja 1. jaanuaril 2004 oli see 6,6. Enamik liikmesriike täidab määruse nõudeid nüüd peaaegu täielikult.

3.2. Õigus, usaldusväärsus, sidusus ja võrreldavus

Määrusega (EÜ) nr 1165/98 ja sellega seotud õigusaktidega on kasutusele võetud hulk ühiseid määratlusi, mida kasutatakse kõigis liikmesriikides. Eurostat ja riikide statistikaasutused töötavad koos, et tagada lühiaja näitajate õigus, usaldusväärsus ja sidusus. Määrusega loodud meetodikaraamistikku on vastastikuste konsultatsioonide ja spetsiaalsete temaatiliste rakkerühmade töö käigus pidevalt parandatud.

Tuleks märkida, et meetodika ei pea kõigis liikmesriikides olema täpselt sama. Kiirstatistika määruse kohaselt ja kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega on liikmesriikidel vabadus otsustada, milline on kõige tõhusam ja tulemuslikum viis andmete kogumiseks ja töötlemiseks lähtuvalt riigi eripärast, nt tema suurusest, majanduse struktuurist ja haldusandmete kättesaadavusest.

Eurostat teeb koostööd ka rahvusvaheliste organisatsioonide, näiteks OECD-ga, et suurendada andmete ja meetodika võrreldavust ka väljaspool Euroopa Liitu.

3.3. Ajakohasus ja õigeaegsus

Kiirstatistika puhul on andmete varajane kättesaadavus keskse tähtsusega. Juba 1998. aastal sisaldas esimene kiirstatistikat käsitletud Euroopa määrus tähtaegu, milleks riikide andmed tuli Eurostatile esitada (vt tabel 1, kolmas veerg). 2005. aasta muutmismäärusega⁵ on neid tähtaegu enamiku näitajate puhul oluliselt lühendatud. Vaatlusperioodile järgnevate päevade arvuna on tabelisse märgitud ka praegused avaldamiskuupäevad (nt pressiteate avaldamise tähtaeg).

Üldiselt võib kiirstatistika ajakohasust pidada väga heaks ning võimalikud viivitused on tavaliselt seotud sellega, et tähtaeg langeb nädalavahetusele või riigipühale. Samas võtab lühiaja näitajate avaldamine Euroopas siiski kauem aega kui Ameerika Ühendriikides või Jaapanis.

Eurostati kodulehel oleva avaldamiskalendri⁶ kaudu teavitatakse kasutajaid pressiteadete avaldamise kuupäevadest aegsasti. 2010. aastal peeti kinni kõigist avaldamiskalendris väljakuulutatud kuupäevadest.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1158/2005, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1165/98 kiirstatistika kohta (ELT L 191, 22.7.2005, lk 1).

⁶ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/release_calendars/news_releases. Pange tähele, et kalender sisaldab teavet mitte ainult kiirstatistika, vaid suure hulga Euroopa põhinäitajate kohta.

Tabel 1: Ajakohasus väljendatuna vaatlusperioodi lõpu ja avaldamistähtaja, majandus- ja rahanduskomitee (MRK) eesmärgi ja levitamistähtaja vahele jäävates päevades.

Näitaja	Koostamis sagedus	Kiir-statistika määruse tähtjad ^a	MRK eesmärgid 2011 ^b	ELi koond-andmete levitamine ^c
Tööstustoodang	Kuu	40	40	42
Tööstuse siseturu tootjahinnad	Kuu	35	35	34
Uued tööstustellimused	Kuu	50	50	55
Tööstuse impordihinnad	Kuu	45	45	34
Ehitustoodang	Kuu	45	45	49
Jaekaubanduse ja remonditööde käive	Kuu	30	30	35
Muude teenuste käive	Kvartal	60	60	61
Teenuste tootjahinnad	Kvartal	90	60	Ei kohaldata
Ehitusload	Kvartal	90	90	90

^a Tähtjad, mille jooksul pärast vaatlusperioodi lõppu tuleb vastavalt kiirstatistika määrusele edastada andmed Eurostatile. Pange tähele, et väiksematele riikidele kehtivad sageli pikemad tähtjad.

^b Eesmärgid, mis on seatud majandus- ja rahanduskomitee 2010. aasta aruandes teabega seotud nõuete kohta majandus- ja rahaliidus.

^c Vaatlusperioodi lõpu ja avaldamise (nt pressiteate) vahele jäävate päevade arv.

3.4. Lühiaja näitajate täpsustamine

Lühiaja näitajate esimesed tulemused põhinevad osaliselt esialgsetel, prognoositud ja ebatäielikel andmetel. Seepärast on loomulik, et esimese, teise ja isegi hilisemate avaldamiste vahel andmed muutuvad. Pärast andmete esmaavaldamist saavad uuringu tulemused tihti täiendust, sest lisatakse puuduolevate või hilinenud vastajate andmed. Muud põhjused, miks andmeid läbi vaadatakse, hõlmavad sesoonset korrigeerimist, võrdlevat hindamist, uusi ja/või paremaid andmeallikaid ning vigade parandamist või muudatusi meetodikas. Lühiaja näitajate täpsustused on sellele vaatamata siiski üsna piiratud, seda eriti ELi koondandmete tasandil ja euroala puhul.

Et hinnata spetsiaalses pressiteates igakuiselt avaldatud viie lühiaja näitaja esimeste tulemuste kvaliteeti, analüüsiti igakuiste kasvumäärade muutumist esimese ja teise avaldamise vahepeal ajavahemikul juunist 2007 kuni detsembrini 2010.

Tabel 2: Viie peamise lühiaja näitaja täpsustuse suurus^a

Näitaja	Keskmine absoluutne täpsustus ^b	Keskmine täpsustus ^c	Suhteline keskmine täpsustus ^d
Tööstustoodang	0.3	0.1	0.30
Tööstuse siseturu tootjahinnad	0.1	0.0	0.10
Uued tööstustellimused	0.5	-0.1	0.22
Ehitustoodang	0.5	0.0	0.41
Jaekaubanduse maht	0.3	0.1	0.74

^a Euroala näitajate sesoonselt korrigeeritud kasvumäärad.

^b Esimese ja teise avaldamise vahelise kasvumäära erinevuste keskmine absoluutväärtusena.

^c Esimese ja teise avaldamise vahelise kasvumäära erinevuste keskmine.

^d Täpsustuste ja kasvumäära vaheline keskmine suhe (mõlemad absoluutväärtusena) teise avaldamise ajal.

Tabelist 2 on näha pressiteates esitatud viie näitaja kogu Euroopat hõlmavate koondandmete kasvumäärade täpsustamise keskmine esimese ja teise avaldamise (üks kuu hiljem) vahel. Absoluutväärtusena väljendatud (teine veerg) keskmised täpsustused varieeruvad 0,1 protsendipunktist tööstustoodangu puhul 0,5 protsendipunktini uute tööstustellimuste puhul. Näitajate erinevused tulenevad peamiselt meetodika erinevustest. Kui tööstuse tootjahindu ei täpsustata üldse, siis tööstustoodangu näitaja täpsustamine võib toimuda alles mitu aastat pärast esimest avaldamist.

Täpsustuste keskmine (kolmas veerg) on ligilähedane nullile. See tähendab, et analüüsitud ajavahemikul ei esinenud kasvumäärade süstemaatilist üle- ega alahindamist esimese avaldamise ajal.

Tabeli 2 viimases veerus esitatud suhe kasvumäära täpsustuse ja kasvumäära enda vahel teise avaldamise ajal annab aimu täpsustuste ulatusest analüüsitud ajavahemikul.

3.5. Kättesaadavus, selgus ja metaandmete kättesaadavus

Kõik kiirstatistika tulemused on tasuta kättesaadavad Eurostati veebilehel. Spetsiaalselt kiirstatistikale pühendatud osa on lihtsalt leitav teema all „Industry, trade and services” või otsingu kaudu⁷.

Metoodikaküsimused (metaandmed) on põhjalikult, sihipäraselt ja üksikasjalikud lahti seletatud osaliselt eelnimetatud trükistes („Statistics in focus”, „Quarterly Panorama of European business statistics”), aga ka Eurostati veebisaidil. Kiirstatistika andmebaas „STS Sources” sisaldab üksikasjalikke arutelusid statistikaprotsesside, õiguslike küsimuste,

⁷ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/short_term_business_statistics/introduction

konfidentsiaalsuseeskirjade, andmete kvaliteedi ja riikide andmete kogumise meetodika kirjelduste kohta⁸. Osade põhinäitajate kohta on olemas ka täiendavad metodoloogilised selgitused („PEEIs in focus”)⁹. Statistika põhimõistete lühiselgitused on avaldatud uues wiki-laadses internetisõnastikus ja vastustena „Korduma kippuvate küsimuste“ rubriigis.

4. STATISTIKASÜSTEEMI KULUD JA ETTEVÕTETE TULENEV KOORMUS

Eurostat korraldas 2009. aastal ELi 24 põhiõigusakti kohta üldise küsitluse, millele vastasid ainult või peamiselt ettevõtted, ning kogus andmeid ettevõtete statistikaalase koormuse kohta (andmeid statistikaasutuste tootmiskulude kohta ei võetud arvesse). Seoses kiirstatistikaga esitas 21 riiki piisavad andmed aastate 2006, 2007 ja 2008 kohta, kuid meetodikaprobleemide tõttu ei ole saadud arvud siiski täielikult võrreldavad. Seega saab avaldada vaid arengusuunad. Ajavahemikul 2006–2007 võib täheldada ettevõtlusega seotud kiirstatistika suhteliselt stabiilset arengut, millele järgnes vastamiskoormuse mõningane vähenemine aastail 2007–2008.

Konkreetselt kiirstatistika kulude ja koormuse mõõtmine sai alguse 2003. aastal avaldatud esimese kvaliteediaruandega, milles esitati (valitud näitajate puhul) andmed selle kohta, mitu ettevõtet küsimustikele oli vastanud, ja hinnangud sellele, kui palju inimesi oli ettevõtetes ja statistikaasutustes vaja kiirstatistika koostamiseks. Teise, 2008. aastal avaldatud kvaliteediaruande koostamise käigus lõi rakkerühm meetodikaraamistiku, et hinnata kiirstatistika tekitatud kulusid ja koormust tervikuna, aga ka üksiknäitajate kaupa. Mõõtmisvahend on kooskõlas ELi netokulude mudeliga, mida kasutatakse halduskoormuse mõõtmiseks. Käesoleva aruande jaoks koguti 2010. aasta septembris ja oktoobris andmeid 2009. vaatlusaasta kohta. Mõõtmistes järgiti eelmiseks korraks väljatöötatud meetodikat, mida kohandati omandatud kogemustest lähtudes, ning keskenduti ühest küljest ajale, mis ettevõtetel kulub vajalike andmete kogumiseks ja statistikataotlejatele vastamiseks, ja teisalt ajale, mis kulus statistikaasutustel kiirstatistika määrase nõuete täitmiseks.

Kulude (seoses andmete kogumise, töötlemise ja levitamise statistikasüsteemis) ja koormuse (seoses ettevõtete esitatavate andmetega) hindamiseks usaldusväärsete ja võrreldavate koguseliste näitajate loomine tekitab üsna keerulisi praktilisi ja metodoloogilisi küsimusi. Aega, mis keskmisel ettevõttel kulub selleks, et täita küsimustik või esitada teavet konkreetse küsimuse kohta, saab hinnata vaid ligikaudselt. Samuti on raske hinnata seda, kui palju ettevõtteid vastab ühele statistilisele ühikule (näiteks võib üks ettevõtte olla eri ühikute puhul mitmes eri valimis ja see võib kaasa tuua topeltarvestuse). Subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt võib eri liikmesriikides valimeid koostada erinevalt ja see muudab võrdlemise keeruliseks. Lisaks ei saa kiirstatistikat täielikult lahutada muust statistikast ning sageli ei ole olemas selget meetodit, kuidas jagada kulud ja koormus eri statistikate vahel. Enamasti kasutatakse kiirstatistika tarbeks kogutud andmeid ka muus statistikas, eelkõige rahvamajanduse arvepidamises. Teisalt võidakse kiirstatistika jaoks kasutada ka andmeid, mille kogumise eest on vastutanud teised statistikaosakonnad.

Kogu Euroopa Liidu kui terviku kohta kättesaadavad andmed näitavad, et aastatel 2006–2009 on tootmiskulud vähenenud 6% ja ettevõtete koormus 15% (mõlemad on mõõdetud tundides aasta kohta). Nagu tõdeti viimases kvaliteediaruandes, on statistikasüsteemi (nt riikide

⁸ http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/ebt/library?l=/methodology/sts_sources&vm=detailed&sb=Title

⁹ <http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/ebt/library?l=/methodology&vm=detailed&sb=Title>

statistikaametite) kulud ja ettevõtete koormus laias laastus samasugused hoolimata sellest, et üldised kulud ja koormus on pisut nihkunud ettevõtetest statistikaasutustele.

Tabelis 3 on esitatud esialgne arvutus keskmise ettevõtte koormuse kohta (mis tuleneb peamiselt kiirstatistikaks vajalike küsimustike täitmisest) peamiste näitajate puhul. Võrdluse hõlbustamiseks on koormus arvatud minutites ühe kuu kohta ka kvartaalsete näitajate puhul. Kui koormus on minimaalne ehk null, siis tähendab see, et andmeid ei kogutud mitte kiirstatistika küsimustikuga, vaid võeti haldusallikatest. Mitmel juhul tundub koormus endiselt olevat ülehinnatud.

Tabel 3: Riikide kaalumata keskmised (EL 27), küsimustikule vastavate ettevõtete koormuse suurimad ja väikseimad väärtused riigiti (minutit kuu kohta).

	Tööstustoodang	Tööstuse tootjahinnad	Uued tööstustellimused	Ehitustoodang	Jaekaubanduse ja remonditööde käive
Keskmine	20	17	6	22	11
Suurim	73	70	19	87	22
Väikseim	0	3	0	1	0

5. KIIRSTATISTIKA KOGUMISE JA TÖÖTLEMISE PARANEMINE

On hulk tegureid, mille tõttu kulude vähendamine ja kättesaadavad toorandmed ei võimalda kvantitatiivselt eristada erinevaid kogusummale mõju avaldavaid asjaolusid. Mitmel juhul on vähendatud uuringu valimi suurust või asendatud posti või faksi teel toimuvad uuringud elektrooniliste ja internetis toimuvate uuringutega. See vähendab statistikaasutuste kulusid. Positiivne mõju ettevõtetele tuleneb võimalusest lisada elektroonilisele küsimustikule usaldusäärsuse kontrollimine, vähendades seeläbi vigade arvu ja päringuid klassifikatsiooni kohta.

Ettevõtete koormuse vähenemise üks olulisi põhjusi tundub olevat asjaolu, et statistikaametid toetuvad üha enam haldusandmetele, seda eriti tööhõivenäitajate puhul (töötundide arv, töötajate arv, brutopalk). Selline teave on näiteks maksuametis, tööturuasutustes, riiklikus sotsiaalkindlustuses või ehitustegevusega seotud ametiasutustes sageli juba olemas ning seda ei ole vaja statistika jaoks uuesti koguma hakata. Kuigi olemasolevate haldusallikate kasutamine statistika tarbeks vähendab ettevõtete koormust, võib see ühtlasi suurendada statistikaametite kulusid, sest võib juhtuda, et andmeid tuleb korrigeerida. Samuti eeldab haldusandmete kasutamine pidevat kooskõlastamist, eriti detsentraliseeritud haldusega riikide puhul.

Lisaks kõigele on haldusasutuste andmete kasutamise võimalused kiirstatistikas piiratud eelkõige igakuiste näitajate puhul, kus ajakohasuse ja lühikeste tähtaegadega seotud nõuded on väga karmid. Haldusandmeid kogutakse enamasti harvemini kui kiirstatistikas vaja ja/või saab neid kasutada alles liiga hilja. Lisaks tuleb haldusandmeid korrigeerida juhul, kui nad ei

vasta otseselt kiirstatistikas nõutavatele määratlustele, ning nad võivad mõjutada andmete kvaliteeti.

Statistikaametid tegelevad pidevalt kiirstatistika kvaliteedi parandamisega riikide tasandil ning riikide statistikaametid ja Eurostat teevad sel eesmärgil koostööd mitmes rakkerühmas. Kiirstatistika on koos paari teise statistikavaldkonnaga hõlmatud Euroopa ettevõtlus- ja kaubandusstatistika ajakohastamise programmiga MEETS. Selle programmi raames kaasatakse kiirstatistika mitmetesse toimingutesse, mis on seotud haldusandmete edasise kasutamisega, seni kasutuskõlbmatute allikate kasutuselevõttu, eri allikatest pärit andmete kombineerimist, andmete ladustamist, kättesaamatute andmete hindamist ja määratluste ühtlustamist. Selline olemasolevate heade tavade kindlakstegemise, arendamise ja jagamise protsess peaks aitama suurendada andmete kogumise ja töötlemise tõhusust.

Kiirstatistikas kasutatakse juba nüüd ettevõtete koormuse vähendamiseks hulka vahendeid. Mõnede näitajate puhul on kasutusele võetud Euroopa valimiskeemid. Sellises skeemis osalevad riigid peavad koostama andmed ainult nende tööstusharude või toodete kohta, mille puhul nende riigi panus Euroopa tasandi koondandmetesse on märkimisväärne.

Teine oluline vahend, mis aitab vähendada väikeste ettevõtete koormust või selle isegi kõrvaldada, on künniste kasutamine andmete kogumisel. Kui väikesi ettevõtteid ei saa andmete kogumisest täielikult vabastada, kohaldatakse madamalamaid valimi moodustamise määrasid, st väikeettevõtte kaasamine valimisse on ebatõenäolisem. Teine valimi moodustamise meetod, mida paljud statistikaametid regulaarselt kasutavad, on valimite rotatsioon, mille puhul igal aastal osa ettevõtteid vahetub. Tähelepanu tuleb juhtida ka sellele, et Euroopa kiirstatistika jaoks vajalike valimite suurused on sageli väiksemad kui tegelikult kasutatavad valimid, sest on võimalik, et riikide statistikaametid peavad näitajad esitama ka piirkondliku või kohaliku tasandi täpsusega.

Lisa: 43 lühiaja näitajat (Euroopa peamised majandusnäitajad rasvases kirjas); Q – kvartaalne näitaja, M – kuunäitaja.

	Tööstus	Ehitus	Jaekaubandus ja remonditööd	Muud teenused
Toodang	Tööstustoodang (M)	Ehitustoodang (M/Q) <ul style="list-style-type: none"> • Hooneehitus • Tsiiviilehitus 	-	-
Käive	Tööstuse käive (M) <ul style="list-style-type: none"> • Tööstuse käive siseriigis • Tööstuse käive välisriikides (euroala ja mitte-euroala) 	-	Jaekaubanduse ja remonditööde käive (M)	Muude teenuste käive (M)
Kulud	-	Ehituskulud (Q) Materjalikulud Tööjõukulud	-	-
Saadud uued tellimused / ehitusload	Saadud uued tellimused (M) <ul style="list-style-type: none"> • Uued tellimused siseriigis • Uued tellimused välisriikides (euroala ja mitte-euroala) 	Ehitusload (Q) <ul style="list-style-type: none"> • eluruumide arv • kasulik põrandapind ruutmeetrites 	-	-
Töoga hõivatud isikute arv	Tööstuses töoga hõivatud isikute arv (Q)	Ehituses töoga hõivatud isikute arv (Q)	Jaekaubanduses ja remonditöodes töoga hõivatud isikute arv (Q) (ei ole veel kättesaadav)	Muudes teenustes töoga hõivatud isikute arv (Q) (ei ole veel kättesaadav)
Töötunnid	Töötundide arv tööstuses (Q)	Töötundide arv ehituses (Q)	Töötundide arv jaekaubanduses ja remonditöodes (Q) (ei ole veel kättesaadav)	Töötundide arv muudes teenustes (Q) (ei ole veel kättesaadav)
Brutopalgad	Brutopalgad tööstuses (Q)	Brutopalgad ehituses (Q)	Brutopalgad jaekaubanduses ja remonditöodes (Q)	Brutopalgad muudes teenustes (Q)
Tootjahinnad	Tööstuse tootjahinnad (M) <ul style="list-style-type: none"> • Siseturu tootjahinnad • Välisturu tootjahinnad (euroala ja mitte-euroala) 		Müügi deflaator (M)	Muude teenuste tootjahinnad (Q)
Impordihinnad	Tööstuse impordihinnad (M) (euroala ja mitte-euroala)	-	-	-